

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioan. Crombecii Societatis Iesv Presbyteri De Stvdio Perfectionis Libri Dvo

Crombecius, Johannes

Mogvntiæ, 1614

XXVIII. Eam veram esse vitam, quæ beata est; eandemque in Dei comprehensione consistere, ex qua bona omnia profluunt, quæ animam satient.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51132)

C A P. XXVIII.

Eam veram esse vitam, qua beata est: eademque in Dei comprehensione consistens, ex qua bona omnia profluunt, qua animam satient.

38. **Q**Uæ hæcenus diximus, homines beatorum non faciunt. Permite ergo, Domine, ut (licet indigni, tremebundi tamen, decet) proprius accedamus. Et si enim populus tuus horruerit accessum montis Sinai, dicitur Moysi, *Loquere tu nobis; non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur*: tamen te auctore, te iuuante laborantes & oneratos, confidenter accedat paruulus, & in numero paruulorum, qui complecteris impense, dicam, *Ostende nobis faciem tuam, & salui erimus*. Si rubus es in compositus, en calceamenta de pedibus depositi, in lucra mundanarum cogitationum. Alcedens cum Moysè ad montem; &, si facie ad faciem videre nequeam, nube saltem interlucente, *per speculum, & in enigmate*, mihi te contemplantur liceat. *Tibi dixit cor meum: Exquisiuit te faciem tuam, Domine, requiram. Ne auert a faciem tuam à me, & ne declines in ira à seruo tuo.*

Exod. 20.

Matth. 17.

Marc. 10.

Psal. 79.

Exod. 3.

1. Cor. 13.

Psal. 26.

Visio primus actus beatificus.

Primus igitur actus beatificus est visio sui mi boni, finisque vltimi: quo autem pacto fiat, crassiori comparatione accipe. Visio est visione corporali ducta similitudine: quem

modu
tur,
corpo
obie
tertiu
ipso
pia qu
gis, m
applic
quia
organ
comm
tu, &
quæ p
tum q
inter
medi
Ha
ne rep
est si
homi
excel
intell
tame
habe
dem
vider
tur. V
pote
dica
ocu
in se
modu

modum ergo videamus ea, quæ oculis obijciuntur, considerandum est. Quatuor ad visionem corporis alicuius requiruntur. Primum est res obiecta, alterum potentia quæ visionem elicit, tertium applicatio aut vnio rei videndæ cum ipso organo; vniri enim debet cum sensu res ipsa quæ sensu percipitur: vt cum lapidem tangis, manui admoues; cum panem gustas, palato applicas; cum vides, audis, odores percipis, quia duriorum corporum intimam vnionem organi teneritudo non admittit sine suo incommodo ac interitu, species rerum visu, auditu, & odoratu percipiendarum sufficiuntur, quæ potentijs vnitæ sensationē efficiunt. Quartum quod in visione requiritur, est lumen, quod inter rem visam & videntis organum intercedit medium.

In visione quatuor requiri.

- 1.
- 2.
- 3.

4.

Hæc omnia in beata diuinæ Maiestatis visione reperiuntur. Res namque quæ conspicitur, est summum bonum; in cuius possessione finis hominis vltimus consistit. Nihilominus eius excellentiæ est ac ordinis, vt infinitis gradibus intellectus humani vires excedat: sublimiorem tamen oculum, quo Deum contueamur, non habemus; nam oculus corporis ne per Dei quidem infinitam potentiam eleuari potest ad id videndum, quod extra obiectum eius constituitur. Vt enim oculus gustare, odorari, audire non potest; nec auditus videre, aut de saporibus iudicare; quia id ab eius obiecto secernitur: sic nec oculus corporeus (auctore D. Augustino, qui in sententiæ suæ suffragium Athanasium, Gregorium

In visione beatifica quatuor requiri.

1.

Obiectum, quod est summum bonum.

2.

Potentia intellectus.

Oculo corporis Deum non posse videri.

Epist. III.

gorium Nazianzenum, & Ambrosium addit) spiritum potest intueri: de luce enim & coloribus, non de spiritibus, iudicat aut dicitur.

3.
Vnio obiecti cum potentia.

Maiores difficultates sunt in tertio, nimirum in unione rei obiectæ cum intellectu, seu potentia visiva spirituali: non enim species efformans potest Deum infinite repræsentans, alioquin foret infinita. Verum nec sapientia, æque intellecta & immensa, hac specie indiget, ut sese videndam præbeat: modos habet sufficientes, sese mentium oculis uniat: est namque in se præsens ut rebus omnibus, ita maxime in se beatorum, suaque præsentia sufficit intellectui seipsam, veram imaginem, formamque præsentem: & quia intellectus humanus imbecillior est, obtusior, ac humilior, quam ut possit ad maiestatem, tam celsæ immensæque Maiestatis sublimitatem assurgere, nec modo ad radios illos perferret, sed omnino ab eiusdem opprimetur gloria, eleuatur vi quadam diuina operante fulciere intellectus inopiam; ut, quod humanis viribus nullo modo posset, possit tamen diuino subsidio, labentes vires subleuante & adiuuante. Sicut enim impossibile est hominibus rebus fidei assentiri quæ naturæ cognitionem superant; deserere item parentes, possidere omnes; complecti vitam cœlibem, cum professione perpetuæ castitatis; detestari illicitas omnes voluptates ex animo, solo Christi intuitu, sine adminiculo gratiæ diuinæ eleuante hominem ad operanda quæ naturæ vires esse

unt: ita omnino impossibile est intellectum humanum incomprehensibilem Deum sensu interno apprehendere; nisi ipse incomprehensibilis vires modumque sufficiat, visibilemque nostræ infirmitati sese inclinando efficiat.

Quartum quod expeditur in visione beatifica, lumen gloriæ nuncupatur. Huius munus est, potentia insufficientiam adiuuare, & habitu quodam intime in hærente confortare. Videmus sculptores, vt res tenuissimas perspicuas sibi faciant, perspicilijs multiplicatis res minimas visibiles reddere, quas nudo oculo non viderent. His potentia visiva fulcitur & erigitur, vt videat, & quidem cum facilitate, quod alioquin videret quidem. Sic & lumen gloriæ illustrat oculos, vt inuisibilis Deus visibilis appareat. Et sicut ad res fidei credendum habitu fidei, quo perpetuo & ad nutum vtimur, nobis opus est: ita etiam, vt beati Deum videant cum facilitate & delectatione, lumen gloriæ infunditur, & ea quidem mensura, quæ fuit gratiæ & charitatis, quam è terris in cælum quisque deportauerit. De hoc ita D. Matthæus: *Venturus est Christus in gloria Patris sui cum Angelis suis; & tunc reddet vniuique secundum opera eius.* Id quod reddit operibus tanquam æquam operum mercedem, est gloriæ lumen, per quod quisque eo clarius & euidentius Deum infinite pulchrum ac bonum intuetur ac participat, quo id pluribus ac maioribus operibus aucta gratia promeruit.

39. Vbi ergo deposita corporis sarcina, ô anima Christiana, omni vitiorum labe deterfa ad

Z 4 bea-

4.
Lumen
gloriæ.
Simile.

Visio Dei
beatifica,

*Et eorum
qua in Deo
sunt.*

beatas illas sedes perueneris, obstupesces
mum mundum solemque aspicere quem
quam uideris, basilicam Imperatoria angu-
rem, Regem in decore suo splendentem. Ra-
ris primo aspectu incredibili desiderio possi-
da, complectendæ, tenendæ tantæ pulchri-
dinis; intueberis, inquam, inuisibilem, com-
eteris immensum & incomprehensibilem
summo quod esse possit bono, toties à te ca-
to, perfruere. Quam admirabile, quam nouum
quam lætum, irreuerberato obtutu Deum
psum aspicere, sanctissimam Trinitatem, De-
vnum natura, personis trinum, eiusque om-
PERFECTIONES, infinitam potentiam,
pientiam, bonitatem, gloriam, immensam
vbique diffusam intueri! Considerabis
haustam charitatem, qua omnes beatos com-
plectitur ad beat. Tu rues in amplexus eius
ipse rursus excipiet te, & ad oscula oris sui
plexusque admittet: intrabis & penetrabis
diuini Domini tui: tenebis illum, nec dimittes
in excessu clamans, *Domine, bonum est nobis*
hic, in pace, hic in idipsum dormiam & requiescam.
O dies, quando illucesces? quam tædiosa est
solis præ tui desiderio! O sol oriens qui non
occasum! O lux illa optata, qua tibi dicemus
domum Domini ibimus! O *Ierusalem qua edificata est*
ciuitas, cuius participatio eius in idipsum! O ibimus
O idipsum! quam læto nuntio excipiemur
anima Deum toto animo diligente! Sed quomodo
ueniam & apparebo ante faciem Dei? Fuerunt mihi
lachryma mea panes die ac nocte, dum dicitur mihi

Matth. 17.

Psal. 4.

Psal. 121.

Psal. 41.

quidie, Vbi est Deus tuus? Hac recordatus sum, & effudi in me animam meam; quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis, vsque ad domum Dei. In voce exultationis & confessionis, sonus epulantis. Nec mirum si in spe lateatur fidelis anima, in spe tristetur: spes enim qua differtur, affligit animam. In Prou. 13. spes tamen sua certitudine confisa, exultat intus; & pusillanimitatem suam arguens, blande se corrigit ipsa: Quare tristis es anima mea, & Psa. 41. quare conturbas me? Spera in Deo, ne desperes: videbis mirabilia amici tui, qui fidem suam non fallent.

40. Quanquam vero hæc Dei visio sola sufficiat ad allequendam beatitudinem, etsi nulla illa apparerent; tamen, quia Deus speculum est sine macula per lucidum, beatis res quamplurimas repræsentat.

Ad quæ consideranda, ita, cum Beatus Thomas, varijs locis; tum nos hortatur D. Hieronymus: Egrede quæso, inquit, Pauli sper de carcere, & presentis laboris ante oculos tuos tibi pingere mercedem, quam nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit. Qualis erit illa dies, cum tibi Maria mater Domini choris occurret comitata virginibus? tum post rubrum mare submerso cum suo exercitu Pharaone tympanum tenens præcinet responsuris, Cantemus Domino, gloriose enim honorificatus est, equum & ascensorem proiecit in mare? Tunc & ipse Sponsus occurret, & dicet: Surge, veni proxima mea, speciosa mea, columba mea; quia ecce hiems transiit, pluuia abiit sibi. Tunc & Angeli mirabuntur, & dicent:

Z s cent:

Cant. 6. cent: *Quæ est ista prospiciens quasi diluculum, speciosa
vt luna, electa vt sol:*

Visio sola non sariat sine amore. 41. Visio Dei etsi fons & origo sit omnis beatitudinis, & copia bonorum omnium quæ cælis possidentur, inde tanquam ab Oceano fluens; si tamen sola consideretur, sine amore beatifico, beatam animam non facit, nec facit. Ut autem cognoscas qua ratione anima Deum comprehendat, possideat, & beatitudinem consequatur, concipe primum ab intellectu electo Deum videri tanquam summum bonum: quod deinde amor beatificus ex cognitione visione beata procedens. Hoc amore beato summum bonum impense diligitur, facta ipsa quoque visio; utpote qua tanquam in seu brachijs summum illud bonum tenetur. Prima illa visio nondum hominem beatum, nondum voluntas amore beatifico, qui ex parte De- clara oriri debet, bonum summum tenuit. At quia illud necessario volūtas amat, tenet dat intellectui, vt illud tanquam supremum summum bonum suum retineat; possideat, & separabiliter complectatur. Nec sufficit potuisse amorem Dei à viatore elicito: debet enim summum bonum, & sub ea ratione, & affectibus & amari; alioquin non comprehenderetur in effectu beatitudinis. Accedit quod visio, non beat rationem comprehensionis, præsupponit amorem tanquam dispositionem subiectam. potest autem dispositio quæ præterijit, & est, quidquam actu facere ad hominem beatificandum. Amor ergo beatificus ex vi-

In quo comprehensio consistat.

emans , proxima dispositio est ad comprehensionem , in qua beatitudo nostra confi-

Hac comprehensio duo complectitur. V-
num est, appetitus nostri completum esse desi-
derium, eo quod iam teneat illud quod arden-
tissime concupiuit; quodque amet id, quod in-
immitum sibi desiderat. Alterum est, quod
illa amata teneatur, non ab appetitu illo qui-
dem, sed à manu, brachijs, aut ea facultate quæ
apta est consequi ac tenere rem concupitam.
Amas opes, & eas deinde consequeris? appetitus
tuus eas non apprehendit, sed manus. Iacob Ra-
chelem annis quatuordecim optauit; potitus est
operatis: sed brachijs vxorem complexus est,
non appetitu. Teneris concentus musici desi-
derio? comprehendis non desiderio, sed aure.
Denique suspiras ad Dei conspectum? satiabitur
in bonis desiderium tuum: at desiderium illud
non tenet, sed oculus. *In stadio currunt omnes, sed
vnicuique accipit brauium.* quomodo? sane coronam
reportat in capite, discum in manu, torquem in
collo. *Sequitur, ait Paulus, si quomodo comprehendam.*
Sequeris, Paule, pedibus; comprehendes pe-
dibus? Nequaquam: sed *videmus nunc per spe-
culum in anigmate, tunc autem facie ad faciem; ocu-
lis tenebo, quem desiderio & affectu prose-
quor.*

*In compre-
hensione
duo obser-
uantur.*

Psalm. 102

2. Cor. 9.

Philip 3.

2. Cor. 13.

Quod si teneas id quod non diligis, bonum
illud præsens minime te beabit. Si enim musi-
cam odi, si opes, si Rachelem, si quemlibet ho-
minem, horum mihi molesta præsentia est, infeli-
cem

LIBER PRIMVS
DE BEATITUDINE
CAPITULVM
DE COMPREHENSIONE

cem me potius quam beatum efficiunt. *visio sola, sine amore, beatitudinem non*
Quis, quæso, beatus, qui, quod non vult,
det; cuius consecutio grauis & acerba? *Im-*
mino esset, si quis per absolutam De-
tiam videret clare, & tamen Deum non
vel etiam odisset. Is profecto per eam
summam quandam intellectus PERFECT-
NEM esset adeptus, beatitudinem minime
profecto beatum se reputaret quispiam
do illum quem odisset, & cuius præsentia
mopere torqueretur. Cur ita? Quia vt
suum non apprehendit, in illud appetit
tendit, non mandat potentia apprehen-
dere quod inuite possidet. Ideo enim
comprehendere, quod ex vi appetentis
rius facultas aliqua teneat simul ac com-
dat bonum suum. Hinc D. Augustinus:
non est, nisi qui & habet omnia quæ vult, &
le vult. Ergo velle & amare præsupponit
bonum ipsum teneatur ac comprehendatur
 42. Proinde, si recte ratiocinabimur,
 comprehensio ex vi sua distincte non potest
 fionem quam auditionem aut olfactionem
 signet, sed solum habere bonum eo modo
 natum est haberi; sic vt visio aliud non
 cet aut connotet, quam claram visionem
 propositæ, possessionem neutiquam; nihil
 nus tamen manus, seu instrumentum ac
 tas, qua voluntas seu amor beatificus conficitur
 tur summum bonum, est visio. Scriptura
 que diuina beatitudinis nostre coronam per
 ficitur.

Lib. 13. de
Trin. c. 5. in
sine.

Qui differ-
rant visio-
& compre-
hensio.

Visio
Deum te-

fieri, manifestationem, apparitionem nobis
 neri à bea-
 cum apparuerit, inquit D. Ioannes, si-
 tis.
 erimus, quoniam videbimus eum sicuti est. Et 1.
 Regius Propheta: Quoniam apud te est fons vitæ, 1. Ioan. 3.
 & in lumine tuo videbimus lumen. & : Satiabor cum Psalm. 35.
 apparuerit gloria tua. Denique quam mercedem Psalm. 16.
 Moysis laboribus respondentem pollicitus est
 Dominus? Ego ostendam, ait, omne bonum tibi. Id Exod. 33.
 Patres confirmant. Basilius in primis. 2.
 mi boni, ait, contemplatio, & virtutum luculen- In const.
 tia cognitio, Angelorum thesaurus est. Cyrillus Monast. c.
 Alexandrinus ita scribit: Nihil vera Dei contem- 19.
 platione est pretiosius, quandoquidem nos summa bea- Libro 3.
 tudinis hac facit participes. & mox: In diuinorum contra Iu-
 contemplatione nostra felicitas est. Denique Diuus lian. post
 Augustinus: Illa cognitione, illa visione, illa con- init. tomo
 templatione, satiabitur in bonis anima desiderium. 2.
 Huic rei suffragatur ratio D. Thomæ, qua Lib. de spir.
 & lit c 33.
 probat in appetitu beatitudinem non consistere. Psalm. 102.
 Nam operatio appetitus vel antecedit conse- D. Thom.
 rationem boni, & est desiderium: vel subsequi- 1. 2. q. 3. a. 4
 tur, & est delectatio: desiderium vero dici non 3.
 potest boni consecutio, bonique possessio, quia
 desiderium boni absentis est: neque potest dici
 delectatio, nam ea præsupponit conse-
 cutionem boni, adeptamque eiusdem posses-
 sionem: illius enim obiectum est bonum iam
 obtentum.
 Accedit possessionem Dei secundum rectam
 rationem maxime per se expetendam esse: de-
 lectatio vero non est maxime expetenda pro-
 pter se: dignitas namque delectationis æstima-
 tur

*Li. 10. Eth.
c. 4. post
medium.
Li. 3. cōtra
Gentes, c.
26.*

tur ex ea operatione, quam comitatur. Unde delectatio beatorum sit bona, idideo fit, quod ex comprehensione Dei, quæ optima operatio est, consequatur. Hinc Aristoteles dicit de operationem se habere ad operationem ex qua fit, sicut se habet decor ad iuuentutem. Quod optime statuit D. Thomas operationem ad finem delectationis, non autem ad delectationem, tanquam ad finem, operationem referri, cum ea quasi vehiculo quodam utamur, cum facilitate gerendas. Ideo enim Deus miscuit quibusdã operationibus delectationem, ne ab animantibus negligerentur, cum necessariè ad conseruationem indiuidui generandi; vt videre est in operatione comedendi generandi.

Relinquitur ergo, in intellectu esse admodum, quo Deus comprehenditur, tenetur, et fidetur; esse que visionem beatificam; proposito tamen voluntatis imperio, quæ actiua vitur tanquam manu ad retinendum bonum, quod summum & esse, & sibi esse comprehendit. Quare etsi amor non sit essentialis, tanquam pars essentialis forme operationis quæ beatificat; tamen est quodammodo de essentia, quia est essentialiter requisita ad essentialem beatificationem: est enim dispositio necessaria, tum ex parte subiecti, visio possit beate; tum ex parte Dei tanquam iecti, vt proponatur, æstimerur, & teneatur modum summi boni.

43. Beatam ergo vitam quæris? hic inuenitur

Satiabor, inquit Propheta Regius, cum apparue- *Calitum*
 rit gloria tua. Satiabitur vere in bonis desiderium *vitam solā*
 Quid vis? quid optas? quid desideras? vi- *beatam ef-*
 uere vis, non vis mori? sic uiue, vt aliquando *se, & sa-*
 beate uiuas: nam uiuere, & non beate uiuere, *tiare omni*
 genus mortis est, vel via ad mortem. In cœlis vi- *ex parte.*
 ues non moriturus. Illic beate uiues: nam nec *Psal. 16.*
 mala patieris, nec pati poteris: quia nulla sunt. *Psal. 102.*
 tibi quod optabis possidebis, & possidere desi- *I.*
 derabis: pelli possessione non poteris: & hoc *Ex patre*
 nim Deus satiabit, hoc te recreabit. *Prou. 15.*
Comuiuium. Comedite amici, dicit Dominus cœli & *Cant. 5.*
 terre, & bibite, & inebriamini charissimi. Conui-
 uium hoc finem non habet: nihil illi triste suc-
 cederet: quod hodie est, æternum erit. Ideo ex-
 clamat Augustinus: *O vita sempiterna, & sempi-* *Manual. c.*
terne beata, vbi gaudium sine mœrore, requies sine la- *7.*
uore, dignitas sine timore, opes sine amissione, sanitas
sine languore, abundantia sine defectione, vita sine
morte, perpetuitas sine corruptione, beatitudo sine ca-
lumnitate; vbi omnia bona in caritate perfecta; vbi spe-
ies & visio facie ad faciem, vbi plena scientia in omni-
bus & per omnia: vbi summa Dei bonitas cernitur, &
lumen illuminans à sanctis glorificatur; vbi præsens
Dei Maiestas conspicitur, & hoc vita cibo sine defectu
mens intuentium satiatur: vident semper, & videre
desiderant: sine anxietate desiderant, & sine fastidio
satiantur: vbi verus sol iustitiæ mira sue pulchritudi-
nis visione omnes respicit, & ita vniuersos cœlestis pa-
triae ciues illuminat, vt luceant ipsi super omnem
solis splendorem, immortali adhaerentes deitati, &
per hoc immortales & incorruptibiles facti, iuxta pro-
missio-

Ioan. 19. *missionem Saluatoris: Pater, quos dedisti mihi, ut ubi ego sum, & illi sint mecum, ut videant gloriam meam.* Ex parte ergo Dei, qui summum bonum est, omne genus boni complectens, malorum omnium pericula excludens, facit beatam vitam.

2. 44. Sed quid locus ipse? Tria video à diuina prouidentia hominibus assignata esse commorandi domicilia: quorum à secundo præstantia & magnitudine primum, à tertio vero terribilitate dum multis partibus superatur. Primum maternus uterus, angustijs & conditione

1. *Vterus maternus.* rabilis, in quo sine matris tuique incommoda & vitæ discrimine, vix delitescere potes, intra paucos menses commorari: luce carendo allimento sustentaris, non humano solido terrigenum more.

2. *Mundus.* Alter locus magnitudinis præstantia tantum exsuperat priorem, cum eo comparationem admittat: estque mundi huius latitudo. Si tamen tertium consideres, nimirum beatorum sedem, certe

3. *Beatorum sedes excellens.* stior mundus est eidem collatus mulieris matrice fœdior, ac impuris menstruis detestabilior.

1. *Quia amplissima.* Hinc exclamat Propheta: *O Israel, quam magna est domus Dei, & ingens locus possessionis eius: magnus est, & non habet finem; excelsus & immensus.* Quod si numerum perpendis electorum, paucissimi ad reprobos comparati: qui nihilominus in tantum spatiose habitabunt beati, tam ingenti circuitu fusa immensa que cœlorum amplitudine

2. *Excelsus quoque locus est, si situm spectes.*

qui mirabilis, excelsus, & commodus est. Quid
 enim mirabilius, quam globum intueri meū,
 qui à nullo sustentetur? Ecquis enim orbis su-
 stentat, præter Dei manum fortissimam? Quid
 mirabilius, quam cœlum diuersis contrariisque
 motibus cieri, eosdemque mortalibus tempo-
 ribus definire, vt ne hilum quidem inordinatum
 annorum millibus reperias, vereque dixerit
 Rex sanctus, *Ordinatione tua perseverat dies, quo-*
nia omnia seruiunt tibi? Quia vero locus alius
 est, ab omni morborum contagione malorum-
 que discrimine ac timore incolæ liberatur. Nul-
 læ turre, scalæ, machinæ, tormenta bellica, te-
 que, vlla vi, eo possunt torqueri aut pertinge-
 re. Muri ac portæ ex lapidibus pretiosis compo-
 siti ac vallati.
 Commodissima etiam mundi parte locus il-
 litus est, nempe in capite mundi: nos hic in
 pedibus volutamur. Capiti, vt corporis humani
 præfidi, hæc tria deferri solent: honos, cura, ac
 delectatio. Hinc corona capiti imponitur, & in
 faciem primum honoris causa oculos conijci-
 mus. Cura maior, quam ceteris partibus, in eo,
 vt pote principe, tuendo fouendoque ponitur,
 quo salus corporis pendeat. In capite deni-
 que vigent omnes sensus, & omnium sensuum
 delectationes. Cœlum empyreum caput est
 mundi. Beatis itaque honos defertur, & quidem
 cuique pro meritis; ab omnibus sane qui in cœ-
 lesti palatio degunt, vt & generatim à mortali-
 bus; speciatim tamen quibusdam qui beatitu-
 dinis suæ maiora hic monumenta reliquerunt.

Aa Cura

*Ob situm
 excellentē.
 1.
 Mirabilē.
 Psal. 118.
 2.
 Altum.
 3.
 Commo-
 dum.
 Tria capi-
 ti deferri
 solita.
 1.
 Honor.
 2.
 Cura ma-
 ior.
 3.
 Delecta-
 tio.*

LIBER PRIMVS
 DE VITA
 ET MORIBVS
 S. PATRI

Cura quoque maior est: nam in brachijs diu
conquiescunt. Omnes denique delectatione
quibus sensus humanus capitur, affatim
cumfluunt, eosque perfundunt. Pauca de
nes de loci huius præstantia pro dignitate
scribit: *Duodecim porta, duodecim muros
sunt, per singulas, & singula porte ex singulis
ritis: & platea ciuitatis aurum mundum, tectum
vitrum perlucidum: & templum non vidi in eam
nus enim Deus omnipotens templum illius est.
gnus: & ciuitas non eget sole neque luna, vt lucet
ea; nam claritas Dei illuminauit eam, & lucet
est Agnus.*

Apoc. 21.

*3.
Ex parte
sociorum.*

45. Quid de societate beatorum dicam
vnus quidem dyscolus est, qui alios per
omnes boni, omnes perfecti. Communica
tem est meritorum ac gloria, bonorum
mnum; vt, qui minor sit in gloria, omni
liorum laudibus bonisque perfruatur
rum detrimento. Ibi, ait Gregorius, *in
Angelorum chori: ibi societas supernorum
dulcis solemnitas à peregrinationis huius
redeuntium: ibi prouidi Prophetarum chori:
Apostolorum numerus: ibi innumerabilium
rum victor exercitus, tanto illic latior, quanto
rius afflictus: ibi confessorum constantia
perceptione consolata: ibi fideles viri, quos à
sua robore voluptas seculi emollire non potuit:
et mulieres, qua cum seculo & sexum vicem
pueri, qui hic annos suos moribus transcendunt
Gregorius.*

*Hom. 14. in
Euang.*

4. 46. At quid ex parte beatorum? an illi
fons il

tur: omnino satiantur: duplex enim in illis est
 appetitus seu amor; alius beneuolentiæ seu a-
 micitiæ, alius concupiscentiæ. Hi perpetuo, dum
 in uia sumus, anhelant ad fontem illum, de quo
 David: *Sitiuit anima mea ad Deum fontem uiuum,*
quando ueniam & apparebo ante faciem Dei? & Quæ-
si modum desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita
desiderat anima mea ad te Deus. Hac siti tenentur,
 etiam hic beati esse dicuntur; nempe qui
satiunt & sitiunt iustitiam; & quibus promitti-
 tur quoniam *saturabuntur.* Amor caritatis & be-
 neuolentiæ est, quo non nobis sed amico ama-
 mus & diligimus. Hoc flagrabant tres pueri in
 fornace Babylonica, in medijs flammis cantati-
 uis: *Benedicite omnia opera Domini Domino, laudate*
superexaltate eum in sacula. Alter amor Deum
 complectitur quidem, sed sibi: ut illo fruatur
 summo bono, sed suo.
 Beatorum ergo amor & sitibundum deside-
 rium satiatur in caelis uisione Dei, summi boni,
 cuius est fons uitæ, auctore D. Ioanne. *Et*
pendit mihi fluum aqua uitæ, splendidum tanquam
crystallum, procedentem de sede Dei & Agni. Ibidem
 flumini instar *torrentis* decurrit, *satisficiens ciuita-*
ti Dei; quo potantur omnes. at quomodo?
 sicut secus quam mater sitiienti filio porrigit
 ubera; quibus uisis, puer ore manibusque irruit
 in papillas, ac brachijs nunc matrem, nunc
 ubera complectitur ac detinet. O quam suaui-
 ter potat, qui à diuinis illis uerbis pendet,
 summoque complexu adhæret! Suge sitibunde,
 fons illi exhauriri nō potest. Sicut ergo infantis

Ex parte
 beatorum.
 Duplex a-
 mor, bene-
 uolentia
 & concu-
 piscentia:
 utrumque
 satiari.
 Psal. 42.
 Matth. 5.

Daniel 3.

Apoc. 22.

Psal. 35.

Psal. 45.

Simile.

desiderium expletur vnione ac fruitione
rum maternorum: ita & cœlites omne suum
fiderium fruitione tanti tamque immensi
exsatiant.

Simile.

Id clarius in internis animi actibus elucet.
Sicut enim is qui scientiam summo ardore
sequitur, eam demum tenet ac possidet
ctus operatione; nec alius explendi desiderii
nobis relinquitur modus: (ea enim est
potentiæ cognoscendi, vt rem cognitam
vniat, & in se quodammodo detineat per
tionem, & maxime per visionem, quæ est
ctissima cognitio) sic & desiderium nostrum
pletur Dei conspectu ac complexu; & quæ
amoris amicitia: quia ideo beati esse volumus
vt non tam nobis beatitudo nostra bonum
quam amico; omneque bonum nostrum
internum quam externum, eidem optatur.

*Amor a-
micitia ex-
pletur.*

Hinc Angeli cum senioribus perpetuo
nunt Deo laudes in conspectu throni:
*Etio, & claritas, & sapientia, & gratiarum actio,
nor, & virtus, & fortitudo Deo nostro in seculum
lorum, Amen.* Optant etiam amici præsentiam
nisi enim præsens sit cum omnibus bonis
amor iste nec quietus est, nec satiatur. Per
præsentiam bona dilecti quodammodo fruuntur
mantis, etsi eam non ob suum, sed dilecti
modum appetat; præsentia vero hæc fruuntur
per visionem: quare visio explet desiderium
moris amicitia.

*Amor con-
cupiscen-*

Exsatiat quoque eadem amorem concupiscentia: quod enim hoc amore maxime

mus, est, perfectam habere presentiam vnio-
 nemque infiniti boni, quam nobis presentem
 efficit visio beatifica. Appetit denique quilibet
 summam sui PERFECTIIONEM in omni re-
 rum genere: at visio Dei maxima est hominis
 PERFECTIO, fons & origo reliquorum; de
 ea enim certissime dici potest, *Venerunt mihi o-*
mnia bona pariter cum illa. Ex hac nempe amor
 beatificus oritur, in beatitudinis consecutione
 ac perpetuitate necessarius: ex eadem & laetitia
 incomprehensibilis, quæ est decor beatitudinis
 & ultima PERFECTIO necessario resultans ex
 possessione boni amati. Et quia vera beatitudo
 perpetua est, & immutabilis; ideo perpetuum
 & immarcescibile gaudium beatorum fit, ne-
 cesse est.

C A P. XXIX.

*Vitam beatam eam demum solam esse, qua
 aterna sit: tandemque esse finem vlti-
 mum, virtutis ac PERFE-
 CTIONIS præ-
 mium.*

47. **V**itam, qua cœlites perfruuntur, esse
 beatam, sat constat ex dictis, si modo
 aterna sit: nam, vt D. Augustinus ait, *Tum vere*
vitam, quando nihil potero timere ne moriar. Ipsa
enim & sine vlllo additamento dicitur vita, nec intel-
ligitur nisi aterna & beata vita, tanquam sola di-
cenda

*Aug. in Ps.
 118. ser. 19.
 tom. 8.*